

1.

Budapest fő- és székváros Tekintetes
Tanácsához !

A tiszteletteljesen alulírt két részvénytársaság 1893 évi február 18-iki kelettel közös ajánlatot terjesztett a Tekintetes Tanács elé egy- a Lixella tőről az Andrássy uton át a Városligetbe vezetendő villamos köruti vasút kiépítése iránt, kapcsolatban egy- budai városrészekhez szolgáló omnibusz-körlekedéssel.

Ezen tiszteletteljes ajánlatunk a Tekintetes Tanács és a törvényhatósági bizottsági közgyűlés által elbírálván, el is fogadtatott, a felsőbb hatóságok jóváhagyását azonban nem nyerte el, mivel azon aggály jutott kifejezésre, hogy ily vasutvonal akadályos volna az Andrássy ut élénk forgalmának és kereskedelmének. Miniszter Ur O' Nagy méltósága 1893 évi július hó 26-iki 58111 szám alatt kelt magas leiratában kimondotta, hogy az Andrássy utra tervezett villamos vasút eszméje mindenkora eljuttattnak tekintendő. —

Mint hogy tehát az Andrássy ut testén való vasútépítésének névbe a kihatások elenyésztek, beható tanulmányozás tárgyává tettük a beháros-Andrássy ut és Városliget közötti forgalom közvetítésének az exedánsos jórészes kiállítási szempontjából is mindenestre megoldandó kérdését, és van örömeinkben ezen tanulmányunk eredményét az alábbiakban tiszteletteljesen előterjesztünk.

Mintán egy sorloprokon nyugvó vasút az Andrássy uton részint szélesírti, részint közforgalmi szempontokból lehetetlen

nek látszik, a földalatti vasút egy földalatti vasút állat-
ható meg, mely azon szerencsés körülménnyel fogja, hogy a kö-
csatornák, a légar- és vírvetők csövek az egész Andrássy
mentén az Oktogon terig a járdák alatt, azon túl pedig a k-
párhuzamos mellékutakon vannak elhelyezve, kettős vágány-
akadály nélkül kiépíthető.

A műszaki kivitel is az ismeretlenre nézve bátorkodni
a tiszteltteljesen idecsatolt leírásra utalva, a mely minden
prámbavehető kérdéssel pontos műszaki pramitások alapsz-
foglalkozik, s az egész műről világos képet ad.

Önként értendő, hogy ily vasút, mely a fő és a városi
világvárosi jellegét magyban emelve, egyszerre mind oly nagyra-
alkotást jelentene, a melyen a continuous egyetlen város-
dicsekedhetik, csupán a törvény- és kormány hatóságok hatály-
körreműködésének előfeltétele mellett létesíthető.

Kétőgyen felül állanak tekintjük, hogy a nagy mű nagy
hatásához a magas kormány és a törvényhatóság meg fogja
adni a szükséges támogatást, mely nélkül a fővárosi forgalom
ma egyelő kérdése meg nem oldható.

Az építendő földalatti vasút egyelőre a Girella térsé-
minerád utca és a városi körút között jutna az Andrássy utca
és annak mentén a Városligetbe, a hol az állatkertnél, a
árteri kútnál, illetőleg az 1896-iki kiállítás kapujának kör-
ben felne végpontját.

Erre van kívánnunk továbbá egy társasági közlekedés
mely a városi körút és az Andrássy ut. keresztezésétől a lán-
don át egyfelől a Rudas fürdő, másfelől a Püspöki fele
körvetitene a forgalmat. Minthogy a legközelebbi jövőben
a Dunaparti vonal is kiépül, mely nemcsak a mai or-
nitus-vonal párházi végpontjait, hanem tovább a B-
város terig fog közlekedni, az omnibusz-közlekedést e vonal

protolna, s a fő- és székvárosnak a fentebb jelölttől kívül más társasági körökbe is beléthető időközönkénti munkái nem lehetnek.

A városi fővárosi vasúti törvény megkötendő szerződés be, illetve kiadandó engedélyeként a következő pontok vannak felsorolva a vasut létesíthetőségének nélkülözhetetlen előfeltételei gyanánt és pedig:

1.) 90 évi engedély, illetve szerződési időtartam.

2.) Teljes költség- és illetékmentesség úgy a létesítésmunkák, mint az alapításra nézve, különösen az építési és szállítási szerződéseket, valamint a rájáratok, kötvények és előjárások, adóssághoz való szerződéseket költség- és illetékmentessége, a szállításra való engedély, egyaránt a hatóságok előterjesztendő beadványok, tervek költségmentessége.

3.) 30 év tartamára teljes mentesség minden névű névű névű állami és községi adóktól és juttatásoktól terhe alól.

4.) A szállítási adóktól, illetőleg a menetjegyek után származó költségilletékektől mentesség.

5.) A vasut által igénybe vett területek szabad és ingyenes használatát.

6.) Teljes mentesség a köveket fenntartási és tisztítási költségei alól.

7.) Elfogadása a földalatti vasut építésére nézve a mellékelt tervben ábrázolt szabványoknak, szabványoktól való eltéréstől, megnevezés, vagy megdrágítás nélkül.

8.) A fő- és székváros becsapódása a mellékelt munkákhoz, csatornák és csatornák kivételével, s az újonnan keletkezők és a forgalom berendezésének elfogadása a mellékletben kifejtettek szerint.

9.) A maximális uteldíjnak az egyenlőre nézve 15 év tartamára egyöntetűleg való közös megállapítása.

10.) Az engedély idő lejártát után az egyenlőre pályatest az alagúttal együtt a fő- és székvárosra hárulnak át.

11.) Jog, külön részügytársaság alapítására. -

12.) Az engedély idő előtti 25 évenél tartama alatt más körülmények miatt valószínűleg is az engedély idő előtti 15 évenél nagyobb társasági közlekedés ne engedélyeztessék. -

Az itt felsorolt előfeltételek indokolására szolgálhatnak az alábbi követelmények:

A tervezett földalatti vasút oly műalkotást jelent, mely mellett tarthat igényt legalább is olyan kedvermenyekre, melyek a helyi érdekek vasutaknak vannak birtokosra, nevezetesen a 90 évi engedély- illetve örököségi időtartamra és a 2 pont szerinti teljes helyeg- és illetékmentességre. A minden körülményre gondoskító kiterjesztésként megjelölt pontos számítások szerint a befektetési tőke rövidebb engedély idő alatt egyáltalánban nem, és 90 év alatt is csupán a többi előfeltétel elfogadása mellett törlehető.

A 30 év tartamára kért mentesség az állami, királyi és pótlások alól a tervezett földalatti vasutat annyival is inkább megilleti, mert ugyanazon kedvermenyben az Andrássy-úton, a körúton, a Podmanicky utca belső részén és több más helyen minden új ház részesül, dacára annak, hogy az új házak emelése nem igényel nevezetesebb tőkebefektetést, és azokkal nem jár közkarat és kötség a jövedelmesség tekintetében. Egy ilyen kedvermennyel épülő ház jelentősége a tervezett vasút jelentőségéhez egyáltalánban nem is viszonyítható.

A kiadott menetszabályok után praimitott praállítás, illetve helyegilletékek bevezetése nem igazságos, és a nagy vasutakról a körüli vasutakra átvitt érv illeték olyan nyomozható terhet képez, a melynek körüli vasút sehol a külföldön süjtve nincs. A próbán forgó vállalat nem bírni el a terhet. Egyébként ez illeték különben is elcsúsz, mert ha a vasút ne

létesülne, azt társas kocsik pótolnák az Andrássy úton, - azoktól pedig ezen illeték nem száradna le. -

Mint hogy a tervezett vasút a maga céljára egy egyirányú pályán
Könnytelen teremteni magának a föld alatt, és a kis területű
végállomás kivételével szabadon hagyja és sehol sem veszi igénybe
be a közterületeket, sem terület használati díj, sem követet fen-
tartási és tisztítási költség nem követelhető, mert a követet
a pályának semmiféle befolyása nem lehet.

Előfeltételt képeri továbbá a városban forgó vasút létesíté-
hetésének a kidolgozott tervek elfogadására. A tervet, szabványok
szerekeket, s általában a vasút kiépítésének mindenki pont-
tos számítások alapján és minden műszaki szempont fel-
gyelembe vételével levén kidolgozva, ugyanannak nyomán
vannak kiértékelve a beszerzendő tőke mennyisége is. Ha
tehát a tervek jelentősebb változtatásával több követé-
lések támasztatnának, az egész számítás halomra dőlne.

A viteldijának egysejese való megállapítását a for-
galom egysejese és gyors lebonyolítása a kereslet egysejese-
se, és önműködő jegyáruló készlet léteke alkalmazhatása, vagy
is az új és kevés kiadásainak lehetővé tételében való
rövidítés kívánja.

A beszerzendő tőke törlesztésének biztosítását az új köz-
közlekedési, hogy az engedély idő első 25 évének tartama alatt új
körúti vasútvonalak a városokig, és az első 15 év alatt
újabb társas kocsik körlekedés az Andrássy úton ne enge-
délytessék. Ezen kedvezmény megadása mi aggályt sem
támaszthat, mert a tervezett vasút a képzelt legnagyobb for-
galomnak is meg fog felelni, és mindenkor képes lesz a
fokozódó igényeket kielégíteni.

Ugyancsak a tőketörlesztés néhez volt vanja maga
után a feltétel is, hogy a szerződés- illetve engedély idő

bejárta kor bekövetkező áthárulásnál, a mikor az alapítványi
szabályzatokkal együtt a törvényhatóság tulajdonába megy át, a pályasí
egyéb tartozékai, épületei, telkei, műhelyei, forgalmi eszközöi
stb. becsárón bevéltessanak. Eme követelmény elfogadásánál
egyébként a közuti vasutaknál hasonlóan általán elvő
magában véve is teljesen indokolható. -

Mintán a tervezett vasút akkor felelhetne meg legin
kább a céljának, ha az 1896. évben megrendezésre
szorú kiállítás megnyitása előtt volna a közforgalom
nak átadható, és a határidőt tekintve, a készítés nagy
munkája számára csak rövid idő áll meg rendelkezésre.
Ezen tiszteletteljes kérelemmel fordulunk a Tekintetes
Tanácshoz, hogy a tárgyalásokat velünk megindítva, a
mutatott műszaki műveleteket a szakköregek által
gyelesen elbíráltatni, és a közirányítási bejárás elrendel
ése végett kereskedelmiügyi Miniszter Mr O. Nagymélt
ságához fölterjeszteni méltóztatásuk.

A teljesen kidolgozott tervet, a műszaki le
írás és az üzem leírásával együtt 4 példányban id
mellékelvén, mely tisztelettel maradtunk
a Tekintetes Tanács

keze szolgái

Budapest 1894. jan 22.